Upptäck hur Vadstena är skildrat i litteraturen!

LITTERATURVANDRING FÖR BARN

1. Jeanna Oterdahl, *Ett gammalt borgarhem*
2. Ann-Charlotte Persson, *Hospitalets hemlighet*
3. Mathilda Langlet, *Mamma, tala om något roligt!*
4. Astrid Lindgren, *På luffen*
5. H. C. Andersen, *I Sverige*
6. Gösta Knutsson, *Hur ska det gå för Pelle Svanslös?*
7. Dan Höjer, *Cirkusdeckarna och pepparkaksmysteriet*
8. Ewa Christina Johansson, *Rummet nedanför trappan*
9. Gudrun Wessnert, *Spetshäxan*

PUMPHUSET

STRANDPROMENADEN

KLOSTER-KYRKAN

MÅRTEN SKINNARES HUS

VADSTENA SLOTT

RÅDHUSET

STORGATAN

RÖDTORNET

LÅSTKÖPINGSGATAN

BIBLIOTEKET

SLOTTSGATAN

JÄRNVÄGEN

<< MOT ÖDESHÖG

MOT MOTALA & SKÄNNINGE >>

”Äntligen Vadstena! Efter sju mödor och åtta bedrövelser!”
Astrid Lindgren

LITTERATURVANDRING FÖR VUXNA

1. Majgull Axelsson, *Aprilhäxan*
2. Jean Bolinder, *Och pistolen full av smärta...*
3. Erik Axel Karlfeldt, *Hösthorn*
4. Marcus Jarl, *Där du en gång gick*
5. Bo Bergman, *Elden*
6. Rolf Nystedt, *Vadstenasvit*
7. Claës Lundin, *Ströftåg här och der i Sverige*
8. Carl Jonas Love Almqvist, *Törnrosens bok*
9. Vilhelm Moberg, *Berättelser ur min levnad*
10. Christoffer Holst, *En dyrbar fångst*

LITTERATURVANDRING FÖR VUXNA

1. I Majgull Axelssons *Aprilhäxan* berättas fyra systrars historier. Tre av systrarna vet inte om den fjärde. Den fjärde, Desirée, har förmågor som gör att hon kan följa sina systrars liv från sin sjukhussäng i Vadstena. Vadstena är också den stad där Christina lever och arbetar, och som blir en knytpunkt för historien om de fyra systrarna.

2. Jean Bolinders *Och pistolen full av smärta...* kretsar kring en filminspelning om heliga Birgittas liv. Handlingen utspelar sig till stor del i Vadstena. Ett Vadstena som på ytan är somrigt och idylliskt men där det under ytan finns något annat, något mörkare.

3. Erik Axel Karlfeldt var en diktare med stor kännedom om blommor och årstidernas skiftande växtlighet. I dikten *Systrar i Lustgården* ur diktsamlingen *Hösthorn* skildrar han ett besök i Vadstena klosterträdgård och beskriver bland annat snöliljan eller klosterliljan, som vi nu kallar den.

4. Marcus Jarl är född och uppvuxen i Vadstena. På Vadstena bibliotek har han sedan 2023 ett eget rum, Marcus Jarlsalen. Han har i flera romaner skildrat Östergötland och Vadstena. I *Där du en gång gick* skildras Vadstena genom huvudpersonen Bellas ögon.

5. Som en stad om vilken det förflutna aldrig riktigt släpper sitt grepp, så tecknas Vadstena i Bo Bergmans dikt med samma namn ur diktsamlingen *Elden*. Borgen reser sig grå mot Vätterns vatten och klockorna slår över tysta trädgårdar. När dikten skrevs, mitt under första världskriget, måste den tidlösa och orörda staden ha framstått som en motpol till en värld i uppror.

6. Sina sista år levde Rolf Nystedt i Vadstena, där han arbetade vid nuvarande Riksarkivet. I dikten *Vasaslott i sommarsol* ur diktsamlingen *Vadstenasvit* möts nutidens sommarturister, som myllrar förbi i slottsparken med glasstrutar i hand, och det strävsamma forskningsarbete som pågår innanför slottets murar.

7. Järnvägen mellan Fågelsta och Vadstena var så lantligt informell att resenären bara kunde ställa sig vid spåret och vinka till sig tåget, berättar Claës Lundin i en av sina många reseskildringar *Ströftåg här och der i Sverige*. En gästfrihet han tyckte vida överträffade storstadens.

8. Bakom varje litet, snedvridet fönster i Vadstena satt flinka händer och knypplade spetsar, ett hantverk som var mycket utbrett i Vadstenatrakten på den tiden och som fångade Carl Jonas Love Almqvists uppmärksamhet när han skildrade staden i *Törnrosens bok*.

9. Vilhelm Moberg berättar i *Berättelser ur min levnad* om hur hans bana som journalist och så småningom författare inleddes. Som ung sökte han redaktionsplats på flera tidningar och fick erbjudanden bland annat i Norrbotten, men den dyra tågresan norrut fick honom att i stället välja Vadstena och Wadstena Läns Tidning, vars redaktion då låg på Bakgatan 15.

10. Louise Collins ska planera ett nytt hotell i den idylliska och vackra turistpärlan Vadstena. Men Vadstena skakas samtidigt av att en tonårsflicka försvunnit i staden. Det är upptakten till Christoffer Holsts mysdeckare *En dyrbar fångst*.

LITTERATURÅRET

Vadstena stads litteraturkarta är en karta till platser i Vadstena som inspirerat författare till romaner, essäer och dikter. Förhoppningen är att kartan ska visa en annan sida av staden än den som återfinns i den rika historiska och biografiska litteraturen. Kartan innehåller ett spår med litteratur för barn och ett med litteratur för vuxna. Det går utmärkt att gå dem parallellt. Kartan har tagits fram av Vadstena kommun under Litteraturåret 2026.

VADSTENA KOMMUN

LITTERATURVANDRING FÖR BARN

1. *Ett gammalt borgarhem* av Jeanna Oterdahl utspelar sig i Stockholm på 1800-talet. I boken gör familjen en resa med båt över Vättern och en kväll hör det lilla sällskapet plötsligt klockor ringa. Kaptenen känner igen ljudet och vet att det kommer från Rödkyrkan, alltså Rödtornet, i Vadstena.

2. I sin bok *Hospitalets hemlighet* har Ann-Charlotte Persson använt Dahlströmska gården som inspiration för pensionatet som Märta och hennes mamma bor på. Dahlströmska gården var fram till 1950-talet en del av Vadstena hospital.

3. I den gamla barnboksserien *Mamma, tala om något roligt!* av Mathilda Langlet frågar ett barn sin mamma om olika platser och sevärdheter de reser förbi. I en av berättelserna får barnet höra historien om Mårten Skinnare, den förmögne garvaren från Vadstena.

4. Långt innan Astrid Lindgren började skriva barnböcker arbetade hon på Vimmerby Tidning. 1925, när hon var 17 år, gav hon sig ut *på luffen* med sina väninnor. De vandrade från Vimmerby till Östergötland tur och retur och Astrid skrev reportage för tidningen om deras resa. Den 8 juli kom de till Vadstena.

5. I H. C. Andersens reseskildring *I Sverige* besöker författaren Vadstena. Han fascineras av den gamla muren kring klostret och alla de blommor som växer i trädgården innanför. Sankta Britas lök är ett gammalt namn för ramslök. Den kallades så för att man trodde att den odlades första gången i Sverige i heliga Birgittas kloster i Vadstena.

6. Pelle Svanslös, skapad av Gösta Knutsson, är starkt förknippad med Uppsala men i boken *Hur ska det gå för Pelle Svanslös?* reser Pelle med kanalbåt från Stockholm till Göteborg. Måns och Bill och Bull är med så klart och Måns kusin Kanal-Kalle. En dag på resan anländer de till Vadstena.

7. Cirkusdeckarna är en bokserie skriven av Dan Höjer där läsaren får följa tvillingarna Kaspar och Katinka som lever och arbetar på Cirkus Pommery. I varje bok besöker de en ny stad i Sverige och i *Cirkusdeckarna och pepparkaksmysteriet* kommer de till ett vintrigt och julpyntat Vadstena.

8. I *Rummet nedanför trappan* av Ewa Christina Johansson har Calle sitt sommarjobb vid Alvastra klosterruin. Ett lugnt jobb till en början men sedan börjar oförklarliga saker hända. Calle försöker hitta svar på de underliga händelser som han är med om och det för honom bland annat till Vadstena bibliotek.

9. I *Spetshäxan* tar Gudrun Wessnert med läsaren till 1700-talets spetstillverkning i Vadstena. Boken berättar om de barn, här kallade för ”knypplingar”, som fick arbeta med att knyppla.

Upptäck hur Vadstena är skildrat i litteraturen!

LITTERATURVANDRING FÖR VUXNA & BARN

